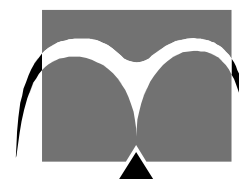

GEZAMENLIJK BIJKOMEND
IMPLEMENTATIEPLAN
VLAAMSE GEMEENSCHAP-JUSTITIE
BETREFFENDE HET VLAAMS STRATEGISCH
PLAN
'HULP- EN DIENSTVERLENING AAN
GEDETINEERDEN'

15 JANUARI 2007

Vlaamse Overheid

FOD Justitie
DG UVSM

1. INLEIDING	3
2. ALGEMEEN KADER	5
2.1. Een gedeelde missie tussen het Directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen en de Vlaamse Gemeenschap	5
2.2. Een gedeelde missie tussen het Directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen en de Vlaamse Gemeenschap	7
2.3. Opdracht en rol van de diverse actoren	8
2.3.1. Actoren vanuit de Vlaamse Gemeenschap	8
2.3.2. Actoren vanuit het DG UVSM	9
3. AANVULLENDE RICHTLIJNEN VOOR DE VERDERE IMPLEMENTATIE	12
3.1. Richtlijnen inzake taakafbakening en samenwerking tussen de verschillende actoren	12
3.1.1. Directie-beleidsmedewerker	12
3.1.2. Psychosociale Dienst-trajectbegeleider	13
3.2. Richtlijnen inzake het onderling overleg	14
3.2.1. Directieniveau	14
3.2.2. Equipeniveau PSD-TB	14
3.2.3. Bovenlokaal niveau	15
4. AANSTURING VAN DE BETROKKEN ACTOREN EN PROCESSEN	16
4.1. Op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap	16
4.1.1. Beleidsmedewerkers	16
4.1.2. Justitieel welzijnswerk: trajectbegeleiders, organisatieondersteuners en hulpverleners	17
4.1.3. Hulp- en dienstverleners	18
4.2. Op het niveau van het Directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen	18
4.2.1. Op niveau van de lokale directie	19
4.2.2. Op niveau van de lokale PSD	19
4.2.3. Op niveau van de lokale zorgequipe voor geïnterneerden	20
4.2.4. Op niveau van de herstelconsulenten	20
5. BESLUIT	21

1. INLEIDING

Sinds de goedkeuring eind 2000 van het Vlaams Strategisch Plan 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden' werden al heel wat inspanningen geleverd om te komen tot een betere uitbouw van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en tot een constructieve samenwerking met de actoren van Justitie hieromtrent.

In 2001 werd een samenwerkingsconcept met Justitie goedgekeurd en in 2002 een operationeel plan om de uitbouw van de hulp- en dienstverlening in de gevangenissen concreet vorm te geven.

De inhoud van het plan en de bepalingen om het plan concreet vorm te geven blijven nog steeds ten volle van kracht.

Toch werd gaandeweg duidelijk dat goede inhoudelijke plannen alleen niet voldoende zijn om een dergelijke doelstelling te realiseren.

Reeds eind 2002, begin 2003 bleek uit een externe evaluatie van het ECWS¹ dat er meer aandacht diende te worden besteed aan een actieve procesbegeleiding en aan een meer gezamenlijke aanpak op het vlak van voorbereiding, ondersteuning en aansturing. Ook op lokaal vlak diende meer te worden geïnvesteerd in teambuilding en samenwerking.

De bovenlokale werkgroep Vlaamse Gemeenschap-Justitie die gezamenlijk de implementatie opvolgt en evalueert, deed in de loop van het implementatieproces ook heel wat vaststellingen die wijzen op een nood aan bijkomende voorbereiding, ondersteuning en aansturing.

Met dit gezamenlijk bijkomend implementatieplan willen we de vroeger reeds geformuleerde aanbevelingen en vragen naar bijsturing van het terrein vertalen in een aantal aanvullende richtlijnen.

We vertrekken daarbij vanuit een gemeenschappelijke opdracht : een veilige, rechtsconforme, humane, herstel- en re-integratiegerichte invulling van de vrijheidsberovende straf of maatregel.

Van daaruit belichten we nogmaals de rol en opdracht van de diverse betrokken actoren (zowel van Justitie als van de Vlaamse Gemeenschap) en formuleren we richtlijnen m.b.t. de taakafbakening en samenwerking tussen de diverse actoren en m.b.t. de diverse overlegstructuren. Tenslotte besteden we aandacht aan de aansturingmechanismen om op lokaal vlak een betere samenwerking te realiseren.

Deze richtlijnen hebben tot doel het implementatieproces, dat onmiskenbaar een proces van organisatieverandering is en dus ook als dusdanig dient te worden begeleid, te faciliteren. Dit zal gebeuren, zowel in de gevangenissen waar het proces reeds is opgestart als in de gevangenissen waar het proces nog dient te worden aangevat. Voor die gevangenissen werd een stappenplan uitgewerkt.

¹ ECWS, Yvonne Bemelmans, augustus 2003

Deze richtlijnen werden gevalideerd door de directeur-generaal van het directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen van de FOD Justitie en door de secretaris-generaal van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse Overheid.

De bovenlokale werkgroep Vlaamse Gemeenschap-directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen (DG UVSM) zal de nodige initiatieven nemen om de realisatie van deze richtlijnen te begeleiden en op te volgen. De hier geformuleerde richtlijnen betekenen vooral een nieuwe start. Het zal van iedereen een volgehouden motivatie en inspanning vragen om een goede samenwerking te realiseren.

2. ALGEMEEN KADER

In dit eerste deeltje gaan we op zoek naar wat ons verbindt en formuleren we een gemeenschappelijke opdracht voor het DG UVSM en de Vlaamse Gemeenschap. Deze gemeenschappelijke opdracht vormt het algemene kader voor onze samenwerking.

Van daaruit omschrijven we nog eens duidelijk de rol en de opdracht van de verschillende actoren.

2.1. Een gedeelde missie tussen het Directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen en de Vlaamse Gemeenschap

De missie van het DG UVSM luidt in 2007 als volgt:

“Het Directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen

- is verantwoordelijk voor een rechtsconforme, veilige en humane uitvoering van vrijheidsberovende straffen en maatregelen*
- heeft, vanuit zijn expertise, een adviserende rol op penitentiair vlak*
- verzekert een doelgericht beheer van elke entiteit binnen zijn bevoegdheid*

en dit alles binnen de geest van een herstelgerichte justitie.”²

In de uitvoering van haar opdracht benadrukt het DG UVSM niet enkel haar verantwoordelijkheid voor het maximaal waarborgen van de rechtspositie van de gedetineerde en de veiligheid van éénieder binnen de gevangenis, maar tevens de humane uitvoering van de straf. Het DG UVSM hanteert een toekomstgericht denkkader en perspectief voor haar cliënten dat gericht is op hun re-integratie. Het DG UVSM streeft er daartoe naar om, via het aangaan van partnerships, voor de gedetineerde de toegang tot een beschikbaar en aangepast diensten- en zorgaanbod te verzekeren en wil hierbij rekening houden met de belangen van de samenleving, het slachtoffer en de gedetineerde.

Vanuit de basiswet gevangeniswezen³ wordt eveneens een aantal doelstellingen bij de uitvoering van de straf vooropgesteld: het voorkomen van detentieschade (vanuit schadebeperking, respect voor de waardigheid en participatie), herstel en re-integratie, en rehabilitatie. Enerzijds ondersteunen deze doelstellingen dus de missie van het DG UVSM, anderzijds vormen zij een verdere operationalisering ervan.

² Ontwerp van managementplan DG UVSM januari 2007

³ Wet op de interne rechtspositie van gedetineerden, 12.01.2005

De **missie van Vlaamse Gemeenschap** inzake de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden luidt als volgt:

“De Vlaamse gemeenschap waarborgt het recht van alle gedetineerden en hun directe sociale omgeving op een integrale en kwaliteitsvolle hulp- en dienstverlening zodat ook zij zich harmonisch en volwaardig kunnen ontplooiën in de samenleving⁴”.

De verschillende elementen in deze missie betekenen meer concreet :

- De Vlaamse Gemeenschap vertrekt vanuit de vragen en noden van de gedetineerde zelf (én van elke gedetineerde) In die zin ligt de nadruk eerder op het waarborgen van het recht van elke gedetineerde op hulp- en dienstverlening dan op het zomaar ter beschikking stellen van een aanbod aan hulp- en dienstverlening.
- De Vlaamse Gemeenschap wil dit recht garanderen voor elke gedetineerde en alle categorieën van gedetineerden.
- Hiertoe zal de Vlaamse Gemeenschap de gedetineerden informeren, sensibiliseren en responsabiliseren, maar de uiteindelijke beslissing om op dit aanbod beroep te doen, blijft bij hen.
- De gedetineerde wordt benaderd binnen zijn sociale context, bestaande uit alle personen wiens leven eveneens beïnvloed wordt door de detentiesituatie. Het opvangen van de gevolgen voor deze sociale omgeving is ook een expliciete keuze in deze missie.
- De betreffende hulp- en dienstverlening omvat alle door de Vlaamse Gemeenschap georganiseerde hulp- en dienstverlening op de diverse terreinen van welzijn, gezondheid, cultuur, onderwijs, sport en ontspanning...
- Het aanbod dient te beantwoorden aan dezelfde kwaliteitsstandaarden als buiten de gevangenis.
- Het aanbod is afgestemd, zowel op het niveau van de gedetineerde (op maat), op de specificiteit van de gevangenis, als op het bredere aanbod van de Vlaamse Gemeenschap (geïntegreerd en gecoördineerd).
- De Vlaamse Gemeenschap streeft naar een zeer toegankelijke hulp- en dienstverlening, zijnde : een lage instapdrempel, een verzekerde continuïteit tijdens de detentie, de nodige aandacht voor de brug met de periode na de detentie en rekening houdend met de beschikbaarheid van gedetineerden
- Belangrijk is de wisselwerking tussen individu en samenleving, zijnde een proces in twee richtingen waarbij
 - enerzijds de gedetineerde de kans krijgt om zijn verantwoordelijkheid op te nemen en
 - anderzijds de samenleving dezelfde voorwaarden creëert als voor de niet opgesloten burger
- De Vlaamse Gemeenschap wil in die zin
 - zowel de zelfwaarde van de gedetineerde verhogen
 - als via een actieve responsabilisering van de gedetineerde streven naar het aanvaarden van zijn persoonlijkheid en levensgeschiedenis. De gedetineerde wordt hierbij uitgenodigd te reflecteren over zijn gedrag en de effecten ervan op de slachtoffers en de samenleving als geheel alsook zijn bereidheid om aan zijn gedrag te werken te vergroten.

⁴ Vlaams Strategisch Plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 december 2000

- Dit alles verloopt in een proces waarbij rekening gehouden wordt met de kwaliteiten en mogelijkheden van alle betrokkenen.

Tussen de missie van het DG UVSM en deze van de Vlaamse Gemeenschap bestaat er een duidelijk raakvlak zowel op niveau van de doelstellingen als op niveau van de strategie om deze doelstellingen te bereiken. Het DG UVSM schrijft zich immers ondubbelzinnig in de belangen van de dader en zijn re-integratie in. Dit kadert in de uitvoering van haar maatschappelijke opdracht en de toepassing van de basiswet gevangeniswezen en interne rechtspositie van gedetineerden. Zij wil in dat kader de nodige partnerships aangaan en versterken. De Vlaamse Gemeenschap schrijft zich op haar beurt in de actieve responsabilisering van de dader in waarbij zij hem wil uitnodigen tot reflectie over zijn daden en de gevolgen ervan voor de slachtoffers en de samenleving. Een gedeelde missie bestaat er dan in dat het DG UVSM en de Vlaamse Gemeenschap **samen instaan voor het opnemen van de maatschappelijke verantwoordelijkheid** om te zorgen voor een veilige, rechtsconforme, humane, herstel en re-integratiegerichte invulling van de vrijheidsberovende straf of maatregel.

2.2. Een gemeenschappelijke opdracht voor het Directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen en de Vlaamse Gemeenschap

Vanuit deze gemeenschappelijke opdracht **om in te staan voor een veilige, rechtsconforme, humane, herstel- en re-integratiegerichte invulling van de vrijheidsberovende straf of maatregel** is voor beide partners een specifieke rol weggelegd. Met respect voor de eigen finaliteit, werkingsprincipes en -methodes kan immers aan de diverse belangen van alle bij de strafuitvoering betrokken partijen worden tegemoet gekomen. Vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid, heeft elke overheid en bevoegde dienst hierin haar eigen, specifieke bijdrage te leveren en eigen klemtonen te leggen.

Vanuit een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid wil het **DG UVSM met haar inrichtingen:**

- Een kwaliteitsvolle dienstverlener t.o.v. haar klanten (in het bijzonder de opgesloten burger) zijn waarbij wederzijds respect de hoeksteen van haar cultuur vormt
- Op basis van de competenties van haar medewerkers, hun loyaliteit en beroepsernst de juiste uitvoering van haar opdracht verzekeren
- Het verzekeren van de rechtspositie als basis van het handelen t.a.v. de gedetineerde nemen
- Vanuit de proactieve samenwerking met de centrale administratie, andere gevangenissen en haar externe partners (waaronder de gemeenschappen, de gewesten en de academische wereld) een toereikend dienstenaanbod uitbouwen en een permanente reflectie op haar kernopdracht stimuleren
- De veiligheid, in aanvulling op de technische middelen, hoofdzakelijk baseren op een sterk uitgebouwd regime en een goed relationeel leefklimaat, steunend op dialoog en interactie.

In deze gemeenschappelijke opdracht voorziet de **Vlaamse Gemeenschap** :

- in de uitbouw van een kwalitatief hoogstaand aanbod van hulp- en dienstverlening dat
- op een aangepaste wijze geprofileerd wordt naar de gedetineerden toe
- uitgevoerd wordt in geëigende samenwerkingsvormen en organisatiestructuren
- waarvoor een stevig draagvlak gecreëerd wordt, zowel bij de lokale Vlaamse voorzieningen als bij het penitentiair personeel, bij de aansturende administraties en de politieke overheden en er sensibiliserend gewerkt wordt naar de bredere bevolking
- en een goede personeels- en organisatieontwikkelingspolitiek gevoerd wordt.

Daarnaast is het van groot belang dat de gevarieerde Vlaamse gemeenschapsbijdrage tot de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden

- intern gecoördineerd wordt met het oog op een coherent, integraal, continu en kwaliteitsvol toepasbaar aanbod
- zorgvuldig afgestemd wordt op de eigen opdrachten van de gevangenen ter zake
- afgestemd wordt op de mogelijkheden en onmogelijkheden tot inpassing van dit aanbod in het lokale gevangenis milieu
- afgestemd wordt op de individuele detentie- en reclasseringsplanning van de gedetineerden.

2.3. Opdracht en rol van de diverse actoren

2.3.1. Actoren vanuit de Vlaamse Gemeenschap

De **beleidsmedewerker** coördineert, begeleidt en evalueert de uitvoering van het Strategisch Plan 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden' in de gevangenis waar hij te werk gesteld is. Hij bekomt daartoe de medewerking van en bevordert de samenwerking tussen uiteenlopende voorzieningen van de Vlaamse Gemeenschap met het oog op een kwaliteitsvol en integraal hulp- en dienstverleningsaanbod aan gedetineerden en hun sociale omgeving en leidt daartoe de werkzaamheden van het PMD (planningsteam maatschappelijke dienstverlening). De beleidsmedewerker vertegenwoordigt de Vlaamse hulp- en dienstverlening. Hij neemt samen met de directeur de nodige beslissingen in verband met de programmatie, de afstemming en de uitvoering van de hulp- en dienstverlening in nauwe samenwerking met het personeel van de gevangenis.

De **organisatieondersteuner** heeft enerzijds tot taak om de verschillende organisaties die hulp- en dienstverlening aanbieden in de gevangenis zoveel mogelijk organisatorisch te ondersteunen. Anderzijds dient hij deze organisaties ook te sensibiliseren hun aanbod binnen te brengen in de gevangenis of te optimaliseren. De organisatieondersteuner werkt daartoe nauw samen met de beleidsmedewerker.

Er worden **trajectbegeleiders** voorzien om gedetineerden wegwijs te maken in het aanbod aan hulp- en dienstverlening en om hen bij te staan in het uitwerken van een toekomstgerichte reclassering. De trajectbegeleider brengt vragen, noden en verwachtingen van de gedetineerde in kaart, informeert de gedetineerde over de inhoud en het belang van het beschikbare hulp- en dienstverleningsaanbod, oriënteert hem,

8

motiveert hem, verwijst hem door en volgt hem op. Trajectbegeleiders werken nauw samen met de verstrekkers van de hulp- en dienstverlening (uitstippelen van het hulp- en dienstverleningstraject) en met de psychosociale dienst van de gevangenis (afstemming met het penitentiair traject).

Daarnaast zijn er de vele **hulp- en dienstverleners**.

Vermits een gedetineerde wel zijn recht op vrijheid is verloren, maar niet zijn recht op maatschappelijke hulp- en dienstverlening, en hij niet in staat is zelf naar de in de samenleving beschikbare hulp- en dienstverlening toe te stappen, is het de verantwoordelijkheid van de verschillende hulp- en dienstverlenende actoren een met de in de vrije samenleving vergelijkbaar aanbod te verstrekken in de gevangenis.

Deze hulp- en dienstverlening dient te worden aangeboden conform de verschillende principes vervat in het Strategisch Plan :

- Vertrekkende van het recht van de gedetineerde op hulp- en dienstverlening
- dus op maat van de gedetineerde
- en even kwaliteitsvol als in de vrije samenleving
- maar waarbij de gedetineerde ook gezien wordt als iemand die in staat moet worden gesteld zich te verantwoorden naar slachtoffers en samenleving
- rekening houdend met de specifieke context van de gevangenis
- en zich dus ook conform de interne veiligheidsvoorschriften gedraagt
- en zich inpast in een integraal en gecoördineerd aanbod

De organisatie en coördinatie van de hulp- en dienstverlening gebeurt in het **PMD (planningsteam maatschappelijke dienstverlening)**. Dit PMD wordt voorgezeten door de beleidsmedewerker. De respectieve relevante actoren van Justitie zijn vertegenwoordigd in het PMD teneinde de samenwerking en het overleg beleidsmedewerker-inrichtingshoofd voor te bereiden.

2.3.2. Actoren vanuit het DG UVSM

Het **inrichtingshoofd** verzekert, samen met zijn directieteam, in functie van een optimale werking, de leiding van de gevangenis in al haar aspecten (werking, logistiek, personeel, financieel,...) en dit in overeenstemming met de missie en de strategische doelen van het DG UVSM. Binnen deze functie neemt het inrichtingshoofd diverse rollen op m.n. die van leidinggevende, coach, financieel en logistiek verantwoordelijke, regimeverantwoordelijke, verantwoordelijke intern beleid, personeelsverantwoordelijke en contactpersoon voor externen. Vooral vanuit zijn rol als algemeen leidinggevende en als regime- en interne beleidsverantwoordelijke is het inrichtingshoofd een cruciale schakel en actor in de globale opvolging van de implementatie van het Strategisch Plan. De concrete opvolging, coördinatie en samenwerking dat in het kader van het dagelijks beheer nodig is, kan door het inrichtingshoofd worden toevertrouwd aan één of meerdere leden van zijn directieteam.

Als lid van de gevangenisdirectie heeft **de herstelconsulent** de opdracht het veranderingsproces naar een herstelgerichte gevangenis te begeleiden.

In een herstelgerichte gevangenis wordt actief gewerkt rond de materiële en immateriële schade die voortvloeit uit het misdrijf en wordt gezocht naar manieren om hieraan - voor alle betrokken partijen - tegemoet te komen. Een herstelgerichte detentie biedt

mogelijkheden voor gedetineerden om concrete stappen te zetten m.b.t. herstel van de veroorzaakte schade en stimuleert hen om hierin verantwoordelijkheid op te nemen, ook m.b.t. hun re-integratie in de samenleving.

Dit veronderstelt enerzijds een herstelgerichte gevangencultuur waarbij alle personeelsgroepen vanuit dezelfde visie werken en anderzijds de nodige structuren om de gedetineerde in de mogelijkheid te stellen zijn verantwoordelijkheid op te nemen, o.a. inzake afbetaling burgerlijke partijen, herstelgericht vormingsaanbod, aanwezigheid bemiddelingsprocedures, toegang tot hulp- en dienstverlening, ... De herstelconsulent bouwt hiertoe samenwerkingsverbanden uit met de diverse interne diensten alsook met de relevante externe partners. Hij vervult bijgevolg een essentiële rol in de samenwerking met de Vlaamse gemeenschapsactoren en werkt actief mee aan de implementatie van het Strategisch Plan.

De Psychosociale Dienst is multidisciplinair samengesteld en heeft als taak, vanuit wetenschappelijke hoek, een adviserende medewerking te verlenen aan de psychosociale re-integratie van gedetineerden.

De Psychosociale Dienst verleent tevens haar medewerking aan een veilige, rechtsconforme en humane tenuitvoerlegging van de vrijheidsberovende straffen en maatregelen en dit binnen de geest van een herstelgerichte justitie.

Deze missie vertaalt zich in de volgende opdrachten:

- het onthaal van alle binnenkomende gedetineerden
- psychosociale begeleiding en opvolging doorheen het detentietraject
- diagnostiek, oriëntatie en adviesverlening
- de gedetineerde bijstaan bij het uitwerken van zijn reclassering
- het evalueren van zijn reclasseringsplan
- ondersteuning van en meewerken aan de vorming van het penitentiair personeel
- participatie aan diverse projecten en initiatieven

De Psychosociale Dienst is betrokken bij diverse samenwerkingsverbanden. Intern wordt samengewerkt met de verschillende actoren verbonden aan de gevangenis (P.B.'s, griffie, Penitentiaire Gezondheidsdienst,...). Voor het uitvoeren van haar opdrachten werkt de Psychosociale Dienst zoveel mogelijk samen met externe diensten, waaronder in de eerste plaats de trajectbegeleiders van Justitieel Welzijnswerk (afstemming met het hulp- en dienstverleningstraject).

De focus van hun optreden ligt op het beperken van de detentieschade, het bevorderen en het voorbereiden van de re-integratie van de gedetineerde en op het bijdragen tot maatschappelijke veiligheid. Hun benadering is gebaseerd op het streven naar herstel en naar afstemming tussen het individuele en het collectieve belang.

Binnen de Penitentiaire Gezondheidsdienst werden recent en in het kader van de basiswet, die een scheiding tussen zorg en expertise bepaalt, **zorgequipes** opgericht. Deze equipes zijn samengesteld uit een psycholoog, een maatschappelijk assistent, een opvoeder, een bewegingstherapeut en ergotherapeut en werden toegevoegd aan de gevangnissen met een psychiatrische annex of een afdeling sociaal verweer. Zij richten zich dus expliciet naar de populatie van de geïnterneerden binnen deze inrichtingen. Zowel de verdere interne uitbouw en werking van deze equipes als de samenwerking met externen zal in de loop van 2007 worden uitgewerkt.

De **penitentiaire beampte** binnen de gevangenis staat in voor de veiligheid en een vlot verloop van de dagelijkse activiteiten van de gedetineerden en voert zijn taak uit volgens de reglementaire bepalingen. Hij draagt bij tot het garanderen van een zinvolle detentie, georiënteerd op herstel en de re-integratie van de gedetineerde in de maatschappij. Respect voor de gedetineerde als mens, evenals voor collega's en de hiërarchie, staat hierbij centraal. Vanuit deze functie vervult de penitentiaire beampte dus een cruciale rol in de realisatie van de samenwerking in het kader van het Strategisch Plan. Zijn opdracht wordt immers duidelijk ingeschreven in de realisatie van een detentie gericht op re-integratie en herstel.

3. AANVULLENDE RICHTLIJNEN VOOR DE VERDERE IMPLEMENTATIE

Vanuit de hoger beschreven gemeenschappelijke opdracht, willen we nu een aantal richtlijnen formuleren, enerzijds inzake de taakafbakening én samenwerking tussen de verschillende actoren, anderzijds inzake het te organiseren overleg.

3.1. Richtlijnen inzake taakafbakening en samenwerking tussen de verschillende actoren

3.1.1. Directie-beleidsmedewerker

Het inrichtingshoofd is, samen met het directieteam, verantwoordelijk voor het globale beheer van de gevangenis en het vervullen van de kernopdracht van de gevangenis m.n.: de concrete uitvoering van de vrijheidsberovende straf of maatregel binnen het bestaande wettelijk en beleidskader. Hij superviseert daartoe de operationele organisatie van de diverse aspecten van de uitvoering van deze opdracht. Het verzekeren van de toegang van de gedetineerde tot een aangepast diensten- en zorgaanbod dat van overheidswege beschikbaar is, maakt daar elementair deel van uit. Aansluitend bij de strategische doelen van het DG UVSM neemt het inrichtingshoofd dan ook een proactieve en coördinerende rol op in het uitbouwen en formaliseren van de nodige partnerschappen in dat verband.

Als eindverantwoordelijke stuurt hij, samen met en via zijn directieteam, de betrokken interne diensten in die zin aan en is hij (of diegene die hem vertegenwoordigt) het aanspreekpunt voor elke betrokken actor. Eventuele knelpunten of moeilijkheden worden tijdig aan hem gesignaleerd en nieuwe initiatieven vanwege de externe partners dienen voorafgaand met hem te worden overlegd en door hem goedgekeurd. Het opstarten en uitvoeren van verbeterprojecten en het aanpassen van interne procedures met het oog op het bereiken van de operationele doelen, inclusief deze aangaande de samenwerking met externe diensten, behoren tot zijn verantwoordelijkheid. De beleidsmedewerker staat op zijn beurt in voor het tijdig detecteren en signaleren van mogelijkheden en noden in dat verband.

De beleidsmedewerker is verantwoordelijk voor (de coördinatie van) het hulp- en dienstverleningsaanbod in de gevangenis.

De beleidsmedewerker is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Vlaamse bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Hij bekomt daartoe de medewerking van en bevordert de samenwerking tussen uiteenlopende voorzieningen van de Vlaamse Gemeenschap met het oog op een kwaliteitsvol en integraal hulp- en dienstverleningsaanbod aan gedetineerden en hun sociale omgeving. Hij leidt daartoe de werkzaamheden van het PMD (planningsteam maatschappelijke dienstverlening). De beleidsmedewerker vertegenwoordigt de Vlaamse hulp- en dienstverlening. Hij neemt samen met de directeur de nodige beslissingen in verband met de programmatie, de afstemming en de uitvoering van de hulp- en dienstverlening in nauwe samenwerking met het personeel van de gevangenis.

De samenwerking tussen beleidsmedewerker en gevangenisdirectie wordt gekenmerkt door wederzijds respect en vertrouwen, een open communicatie en het elkaar permanent informeren.

Zij werken aan een gezamenlijk plan van aanpak, vertrekkende vanuit de respectieve opdrachten en verantwoordelijkheden, en leveren vanuit deze opdrachten en verantwoordelijkheden een bijdrage aan de operationele beleidsplannen van de andere. Hierbij houden zij rekening met de diverse prerogatieven inzake veiligheid en het bestaande wettelijk kader.

Vanuit de gemeenschappelijke doelstelling is het de taak van beiden om het personeel te activeren in het realiseren van de toegang tot het beschikbaar hulp- en dienstverleningsaanbod. Beslissingen over het al dan niet kunnen doorgaan van concrete hulp- en dienstverleningsinitiatieven worden in consensus genomen.

3.1.2. Psychosociale Dienst-trajectbegeleider

Vanuit het raakvlak in de missie van het DG UVSM en de basiswet “interne rechtspositie van de gedetineerde” en de missie van de Vlaamse Gemeenschap dragen Psychosociale Dienst en trajectbegeleiders bij tot de uitvoering van hun gemeenschappelijke opdracht: zorgen voor een veilige, rechtsconforme, humane, herstel- en re-integratiegerichte invulling van de gevangenisstraf. Om deze gemeenschappelijke opdracht te realiseren dienen hulp- en dienstverleningstraject en penitentiair traject op elkaar afgestemd te worden. De PSD-medewerker en de trajectbegeleider dragen, elk vanuit hun eigen invalshoek, hiertoe bij.

Het hoofdprincipe in de samenwerking is een wederzijds respect voor elkaars opdracht om iedere beroepsgroep in staat te stellen zijn taken en opdrachten t.a.v. de gedetineerde zo optimaal mogelijk in te vullen en uit te voeren.

Concreet betekent dit :

- Op vlak van het onthaal

De PSD-medewerker licht de gedetineerde tijdens het onthaalgesprek in over de mogelijkheid om een beroep te doen op de trajectbegeleider. Zij geven de coördinaten van deze persoon door en geven aan waarvoor zij bij hem terecht kunnen.

De trajectbegeleider profileert zich naar de gedetineerde als diegene die hem wil ondersteunen in zijn hulp- en dienstverleningstraject en die daartoe samenwerkt met de PSD.

- Op vlak van informatie-uitwisseling

Het uitgangspunt is een zo groot mogelijke informatie-uitwisseling in het belang van de gedetineerde.

De PSD-medewerker en de trajectbegeleider lichten tijdens hun onthaalgesprek de gedetineerde in aangaande de wederzijdse samenwerking en vermelden dat in dit kader, mits instemming van de gedetineerde, alle informatie die relevant is m.b.t. de reclassering uitgewisseld wordt.

De medewerkers van de hulp- en dienstverlening en de PSD zijn er steeds toe gehouden, ongeacht of de gedetineerde zijn akkoord gegeven heeft, situaties die een

veiligheidsrisico inhouden aan de directie te melden (bijvb., gevaar voor de fysieke integriteit van betrokkene zelf of derden, ontsnapingsgevaar,...)

De Psychosociale Dienst en de trajectbegeleider houden ieder een eigen dossier bij. Toch is er duidelijk ook nood aan een gezamenlijk instrument voor informatie-uitwisseling. Hiervoor zal door de bovenlokale werkgroep een initiatief genomen worden t.a.v. de hiërarchie ten einde de mogelijkheden om een gezamenlijk elektronisch dossier te ontwikkelen, te onderzoeken.

3.2. Richtlijnen inzake het onderling overleg

Er dienen op 3 niveaus overlegmomenten voorzien te worden :

- Directieniveau
- Equipeniveau PSD-trajectbegeleiding
- Bovenlokaal niveau

3.2.1. Directieniveau

Op lokaal vlak, binnen de instelling, dient regelmatig een overleg voorzien te worden tussen de directie en de beleidsmedewerker. Dit kan eventueel aansluiten bij het voorrapport of stafoverleg.

Het is de bedoeling lokaal de implementatie van het Strategisch Plan en de werkontwikkeling op te volgen : wie doet wat, welke initiatieven zijn gepland of voorzien, hoe is de samenwerking lokaal met de verschillende interne en externe actoren, welke zijn de knelpunten, welke interventies zijn aangewezen ?

3.2.2. Equipeniveau PSD-TB

Op lokaal vlak dient formeel overleg te worden georganiseerd tussen de PSD-medewerkers en de trajectbegeleiders.

We maken hierbij een onderscheid tussen :

- Structureel overleg
- Cliëntoverleg

Het **structureel overleg** dient minstens 4 keer per jaar plaats te vinden. Aan dit overleg participeren minstens : een lid van de gevangenisdirectie, de beleidsmedewerker, de herstelconsulent en de teamverantwoordelijken van de PSD en de trajectbegeleiders.

Binnen deze vergadering komt de (organisatie van de) concrete samenwerking aan bod en de kennis van de missie en wederzijdse opdrachten. Ieder element dat van aard is om de implementatie van het Strategisch Plan en de samenwerking te verbeteren kan hier geagendeerd worden.

In dit overleg wordt formeel overeengekomen hoe en in welke vorm het cliëntoverleg zal worden georganiseerd.

Het **cliëntoverleg** vindt minstens één keer per maand plaats. Het dient om een andere vergadering te gaan dan de PSD-teamvergadering : deze bespreking maakt daar geen deel van uit en sluit er ook niet bij aan, dit om vermenging en verwarring te vermijden. De informatie die uitgewisseld wordt, moet zowel PSD als trajectbegeleiders toelaten hun onderscheiden en gezamenlijke opdracht op een degelijke manier uit te voeren (onderscheid need to know - nice to know). Overleg aangaande de uit te werken reclassering dient hier zeker aan bod te kunnen komen.

3.2.3. Bovenlokaal niveau.

Op bovenlokaal vlak wordt de gezamenlijke voorbereiding, ondersteuning, aan- en bijsturing en de opvolging en evaluatie van de implementatie van het Strategisch Plan opgenomen.

De bovenlokale werkgroep Vlaamse Gemeenschap-DG UVSM is samengesteld uit minstens twee vertegenwoordigers van de Vlaamse Overheid, verantwoordelijk voor de implementatie van het Strategisch Plan, en voor het DG UVSM uit een vertegenwoordiging van de regionale directie, de coördinator van de herstelconsulenten, een vertegenwoordiging van de centrale PSD en de zorgcoördinator van de Penitentiaire Gezondheidsdienst.

Door de aard van deze samenstelling heeft deze bovenlokale werkgroep het mandaat om de betrokken actoren waarvoor zij verantwoordelijk is onderscheiden of gezamenlijk aan te sturen.

Op dit niveau dient minimaal 1 maal per 3 maanden een overleg te worden georganiseerd of wanneer 1 van de leden erom verzoekt.

De Bovenlokale Werkgroep (BLWG) heeft de mogelijkheid eender wie uit te nodigen die zij nuttig achten.

Minstens 2 maal per jaar organiseert de BLWG een bovenlokaal overleg inzake de samenwerking TB-PSD. Hieraan nemen, naast de BLWG, minstens de regionale inspecteurs en de psychologen-directeurs van de PSD en twee verantwoordelijke stafmedewerkers van het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk deel.

In dit overleg wordt bekeken hoe de samenwerking PSD-TB beter kan worden uitgebouwd en hoe ter zake de nodige vorming en ondersteuning kan worden gerealiseerd.

4. AANSTURING VAN DE BETROKKEN ACTOREN EN PROCESSEN

Uit vroegere aanbevelingen en ook vanuit de praktijk blijkt, zoals reeds vermeld, de nood aan een gezamenlijke aanpak Vlaamse Gemeenschap-Justitie en aan aansturing. De sturing die de realisatie van het Strategisch Plan vergt, kan immers niet alleen door de beleidsmedewerker worden gegeven. Elke actor die een rol speelt in de uitvoering van het Strategisch Plan dient zijn rol te kennen en deze op eenduidige wijze op te nemen. Dit betekent dat elke actor op eenzelfde en eenduidige wijze door de respectieve verantwoordelijke binnen de eigen organisatie dient te worden aangestuurd. Deze aansturing verloopt geenszins als éénrichtingscommunicatie maar is veeleer een cyclisch gebeuren waarbij planning, uitvoering, evaluatie en bijsturing elkaar continu opvolgen en waarbij respect voor de eigen verantwoordelijkheid van elke actor centraal staat.

We lichten dit hierna verder toe.

4.1. Op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap

4.1.1. Beleidsmedewerkers

De beleidsmedewerkers zijn contractuele personeelsleden van de Vlaamse Overheid en maken deel uit van het team Algemeen en Forensisch Welzijnswerk van de afdeling Welzijn en Samenleving van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Jaarlijks dienen zij, in het kader van het Strategisch Plan en de bredere doelstellingen van afdeling en departement, de nodige **collectieve en individuele operationele doelstellingen** te formuleren m.b.t. de verdere implementatie van het Strategisch Plan in hun gevangenis.

Deze doelstellingen behelzen minimaal :

1. De verdere uitbouw en coördinatie van de hulp- en dienstverlening via het planningsteam maatschappelijke dienstverlening. Samen met de vertegenwoordigers in dit PMD wordt jaarlijks een jaarverslag m.b.t. de uitbouw van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en de participatie hieraan, opgemaakt.
2. De samenwerking met de gevangenisdirectie en de andere justitiële actoren met het oog op de verdere implementatie van het Strategisch Plan. Ook hierover wordt gerapporteerd.
3. De doelstellingen vervat in het gezamenlijk plan van aanpak met justitieel welzijnswerk (zie verder). Met het oog op een nieuw gezamenlijk plan van aanpak voor het volgend werkjaar, dient het vorige gezamenlijke plan van aanpak te worden geëvalueerd.

Vanuit het team Algemeen en Forensisch Welzijnswerk, dat ook participeert aan de BLWG, worden zij aangestuurd, opgevolgd, gecoacht en geëvalueerd.

4.1.2. Justitieel welzijnswerk: trajectbegeleiders, organisatieondersteuners en hulpverleners

De Vlaamse Gemeenschap subsidieert diensten Justitieel Welzijnswerk (onderdelen van Centra voor Algemeen Welzijnswerk) voor de opdrachten

- Hulpverlening
- Trajectbegeleiding
- Organisatieondersteuning

in de respectieve gevangenissen. Deze diensten vervullen hun opdrachten autonoom, weliswaar rekening houdend met de met de Vlaamse Overheid afgesloten overeenkomst (of de bepalingen van het subsidiebesluit van de Vlaamse Regering).

JWW is echter een heel belangrijke partner in de realisatie van het Vlaams Strategisch Plan 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden'. In die zin heeft de Vlaamse Overheid en meer concreet de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn, de optie genomen om de beleidsmedewerkers en de respectieve diensten voor Justitieel Welzijnswerk een **gezamenlijk plan van aanpak** te laten uitwerken voor het jaar 2007.

Dit gezamenlijk plan van aanpak dient minstens volgende elementen te bevatten :

- De gemeenschappelijke waarden van waaruit wordt gewerkt en de gemeenschappelijke engagementen –of de weg om hiertoe te komen- om de doelstellingen van het Strategisch Plan te realiseren
- Het gezamenlijk concretiseren van tenminste één grote doelstelling van het Strategisch Plan op een planmatige en procesmatige manier met bepaling van
 - De doelstelling
 - Actiepunten
 - Meetindicatoren
 - Tijdsplanning
 - Wijze van opvolging van de gemaakte afspraken
- Een gezamenlijke communicatiestrategie om te komen tot een gestroomlijnde samenwerking met de externe partners
- Een gezamenlijke afspraak m.b.t. de inzet van alle medewerkers en middelen toegekend voor de opdracht justitieel welzijnswerk m.b.t. al hun opdrachten binnen en buiten de gevangenis met het oog op een zo groot mogelijk effectiviteit en efficiëntie
- Een gezamenlijke strategie m.b.t. het verzamelen van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens m.b.t. de gedetineerden, de beschikbare hulp- en dienstverlening, de participatie van de gedetineerden aan de hulp- en dienstverlening met het oog op het verbeteren van de effectiviteit en efficiëntie van het aanbod van hulp- en dienstverlening
- Hoe dit alles kadert in (de verhouding met) het bredere CAW

De administratie (team Algemeen en Forensisch Welzijnswerk) begeleidt dit proces intensief.

De Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn keurt de gezamenlijke plannen van aanpak goed.

De diensten JWW verlenen hun medewerking aan een monitoringsysteem dat de gemaakte afspraken zal evalueren en opvolgen.

4.1.3. Hulp- en dienstverleners

De hulp- en dienstverlenende actoren worden **op lokaal vlak** aangestuurd en gecoördineerd door het **PMD (planningsteam maatschappelijke dienstverlening)**, waarvan ze zelf deel uitmaken en dat wordt voorgezeten door de beleidsmedewerker.

De gevangenisdirectie en andere vertegenwoordigers van het penitentiair personeel worden uitgenodigd om aan het PMD te participeren.

Jaarlijks wordt een werkingsverslag opgemaakt betreffende de uitbouw van de hulp- en dienstverlening, de participatie hieraan door de gedetineerden en de evaluatie hiervan.

Op centraal Vlaams beleidsniveau gebeurt de organisatie en coördinatie van de hulp- en dienstverlening in de Vlaamse gevangenissen door de Vlaamse Stuurgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de bevoegde kabinetten en administraties en de centrale verantwoordelijken van de hulp- en dienstverlenende actoren op het werkveld.

Jaarlijks stelt de Vlaamse Stuurgroep ten behoeve van de Vlaamse Regering een opvolgings- en evaluatierapport m.b.t. de implementatie van het Strategisch Plan op.

Er wordt naar gestreefd om per sector van de hulp- en dienstverlening (welzijn, gezondheid, onderwijs, werkgelegenheid, cultuur...) een taskforce op te richten die de uitbouw van de hulp- en dienstverlening in de respectieve gevangenissen meer van nabij volgt. Naast de bevoegde kabinetten, administraties en organisatieverantwoordelijken, worden ook relevante vertegenwoordigers van Justitie uitgenodigd om hieraan te participeren zodat de implementatie van de hulp- en dienstverlening in de respectieve lokale gevangenissen zo goed als mogelijk kan worden voorbereid.

4.2. Op het niveau van het Directoraat-generaal Uitvoering van Vrijheidsberovende Straffen en Maatregelen

In het bestaande **managementplan van het DG UVSM**, dat geïntegreerd is binnen het managementplan van de FOD Justitie, worden naast de bovenvermelde missie en visie eveneens de strategische doelen van de organisatie geformuleerd. Deze vormen het uitgangspunt voor de opmaak van een operationeel plan in iedere lokale gevangenis. In het huidige managementplan staat een aantal **strategische doelen** die, zowel vanuit het klanten- als vanuit het middelenperspectief, de verdere implementatie van het Strategisch Plan ondersteunen en zelfs voorschrijven, met name:

- Het implementeren van het nieuwe wettelijke kader (interne en externe rechtspositie) als leidraad voor de invulling van de detentie
- Het verzekeren van de toegang tot een aangepast diensten- en zorgaanbod dat van overheidswege beschikbaar is, rekening houdend met de belangen van de samenleving, het slachtoffer en de dader
- De dienstverlenende rol van het DG UVSM steunt ook op de partnerschappen met publieke en private organisaties op het lokale, regionale en centrale niveau. Het DG UVSM wil een proactieve en coördinerende rol spelen om deze partnerschappen te formaliseren en verder uit te bouwen.

4.2.1. Op niveau van de lokale directie

Door de verdere vertaling van deze strategische doelen in de lokale **operationele plannen** van de diverse gevangenissen, wordt reeds in de planningsfase aan de implementatie van het Strategisch Plan verder vorm gegeven. Dit uiteraard overeenkomstig de verdere gefaseerde planning van de implementatie van het SP in de lokale gevangenissen. Bij de opmaak van het operationeel plan worden alle relevante partners, intern en extern, door de directie rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken. Zij worden uitgenodigd om mee invulling te geven aan die operationele doelen die hen aanbelangen en die tevens voor de lokale gevangenis van belang zijn voor de vertaling van de strategische doelen. Voor elk operationeel doel wordt onderzocht welke interne actoren verantwoordelijk of ‘eigenaar’ kunnen zijn voor de effectieve realisatie ervan. De operationele plannen worden voorgelegd aan de regionale directie die deze, eventueel na de nodige bijsturing i.f.v. de afstemming op strategisch niveau, goedkeurt en de uitvoering ervan verder opvolgt. De uitvoering van het operationeel plan wordt jaarlijks geëvalueerd, op basis waarvan een nieuw operationeel plan wordt opgemaakt.

Tijdens de uitvoeringsfase van het operationeel plan blijft het inrichtingshoofd eindverantwoordelijke voor de realisatie ervan en dient hij, via het opvolgen van de indicatoren die aan ieder operationeel doel werden toegevoegd, dit realisatieproces en de diverse ‘eigenaars’ te begeleiden en bij te sturen. Dit met inbegrip van de operationele doelen die betrekking hebben op het Strategisch Plan. Deze eigenaars kunnen deel uitmaken van het directieteam, de PSD, of van eender welk ander niveau van het penitentiaire kader.

Voorstellen of knelpunten in het kader van het Strategisch Plan die structureel van aard zijn en het lokale niveau van de gevangenis overstijgen, dienen via de regionale directie of de centrale PSD of de coördinator herstelgerichte detentie te worden gesignaleerd aan de Bovenlokale Werkgroep, waar ze kunnen worden geanalyseerd en besproken met de verschillende overheden, hun interne diensten en afgevaardigden.

Naast de functie van beheersinstrument voor de lokale organisatie, is het operationeel plan tevens het vertrekpunt voor het opstellen van de persoonlijke doelen van alle medewerkers van de gevangenis en vormt het de basis voor de evaluatie en verdere ontwikkeling van elke individuele medewerker.

4.2.2. Op niveau van de lokale PSD

De PSD-directeur is als lid van het directieteam mee verantwoordelijk voor het ontwikkelen van de structurele samenwerking en is aanspreekpunt voor de beleidsmedewerker en de coördinator van de trajectbegeleiders voor het organiseren van de nodige dialoog en samenwerking en zo nodig voor het oplossen van problemen. Problemen en/of knelpunten dienen in eerste instantie zoveel als mogelijk lokaal te worden aangepakt en dit rekening houdend met de inhoud van het lokale operationele plan en de doelstellingen van het Strategisch Plan.

De inhoudelijke en methodologische aansturing en ondersteuning van de lokale PSD-equipe wordt gedaan door de Inspecteur en de Psycholoog-directeur. De Inspecteurs en Psychologen-directeurs worden door de teamcoördinator en/of PSD-

directeur rechtstreeks aangesproken wanneer men lokaal vragen heeft bij de samenwerking of bij de implementatie van het Strategisch Plan. Zij maken regelmatig in iedere instelling (van de regio) een stand van zaken op en geven hierover feedback aan de bovenlokale werkgroep via de centrale PSD.

4.2.3. Op niveau van de lokale zorgelijke voor geïnterneerden

Onder leiding van de Adviseur-generaal geneesheer verantwoordelijk voor de werking van de centrale Penitentiaire Gezondheidsdienst, staat de centrale coördinator in voor de opvolging en aansturing van de lokale zorgelijke en dit m.i.v. de uitbouw van de nodige samenwerking met de diensten van de Vlaamse Gemeenschap. Het directielid van de lokale gevangenis dat verantwoordelijk is voor de werking van de afdeling voor geïnterneerden staat uiteraard in voor de opvolging en aansturing van de dagelijkse werking van de zorgelijke.

4.2.4. Op niveau van de herstelconsulenten

Het inrichtingshoofd is eindverantwoordelijke voor de realisatie van een herstelgerichte gevangenis en stuurt in die zin de herstelconsulent aan in de concrete uitvoering van zijn opdracht.

De inhoudelijke en conceptuele aansturing van het project alsook de methodologische ondersteuning van de herstelconsulenten gebeurt door de coördinator herstelgerichte detentie, lid van de regionale directie. Via rapportage, maandelijks werkoverleg, thematische werkgroepen en bovenlokale projecten wordt getracht de consulenten te ondersteunen in de realisatie van hun opdracht, met het doel deze optimaal gelijkvormig te doen slagen in de verschillende gevangnissen en de coherentie van de ontwikkelde projecten te verzekeren. De samenwerking met de partners van Vlaamse gemeenschap die in het kader van de uitbouw van een herstelgerichte detentie wordt aangegaan, maakt deel uit van de opvolging en aansturing door de coördinator.

5. BESLUIT

Met dit gezamenlijk bijkomend implementatieplan wil de bovenlokale werkgroep de realisatie van de gezamenlijke opdracht en de samenwerking tussen alle actoren bij het realiseren van hun respectieve taken optimaliseren.

Bovenstaande richtlijnen zijn geen wondermiddel noch een strak keurslijf.

Anderzijds zijn zij ook niet vrijblijvend : zij werden geformuleerd door de bevoegde administraties op basis van evaluaties van de huidige samenwerking en tevens om tegemoet te komen aan een expliciete nood van een aantal actoren. Zij werden gevalideerd door de leidend ambtenaren van het DG UVSM van de FOD Justitie en van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse Overheid.

Iedereen afzonderlijk moet nu in dit kader zijn verantwoordelijkheid opnemen. Maar allen samen trachten we op basis van deze richtlijnen te komen tot de gewenste samenwerking en de realisatie van de gezamenlijke opdracht.

De respectieve overheden zijn te allen tijde bereid om te luisteren naar de vragen, bekommernissen en suggesties van de lokale actoren. Beide overheden zullen op zich of samen via de bovenlokale werkgroep hun verantwoordelijkheid opnemen om de nodige beslissingen te nemen, de samenwerking aan te sturen en de nodige processen te ondersteunen.

Op bovenlokaal vlak zijn wij er ons van bewust dat we voor een gezamenlijke opdracht staan, nu en nog meer in de toekomst, en willen we blijvend de nodige inspanningen leveren om tot een goede samenwerking te komen met het oog op de realisatie van een veilige, rechtsconforme, humane, herstel en re-integratiegerichte invulling van de vrijheidsberovende straf of maatregel.

Wij rekenen hiervoor ook op u.

